

● **Newsletter CEC: Mai 2013** ●

Cuprins:

- *Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova și Comisia Electorală Centrală din Kazahstan au semnat un Memorandum de Înțelegere.....2*
- *La 19 mai 2013 au avut loc alegeri locale noi în cinci localități din țară.....3*
- *Dr. Iurie Ciocan - Doctor Honoris Causa al Academiei Internaționale de Informatizare pe lângă ONU.....6*
- *Referendumul local privind revocarea primarului comunei Lebedenco, raionul Cahul, va avea loc la 7 iulie 20137*
- *Deplasarea delegației CEC la Kiev, Ucraina.....8*

Newsletter CEC: Mai 2013

Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova și Comisia Electorală Centrală din Kazahstan au semnat un Memorandum de Înțelegere

Data publicării: joi, 16 mai 2013

La 16 mai 2013 președintele Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova, dr. Iurie Ciocan, și președintele Comisiei Electorale Centrale din Kazahstan, Kuandîk Turgankulov, au semnat un Memorandum de Înțelegere care prevede schimbul de experiență în vederea îmbunătățirii practicii și legislației în domeniul electoral. Delegația CEC din Kazahstan condusă de Kuandîk Turgankulov s-a aflat într-o vizită în Republica Moldova, în perioada 16-20 mai 2013.

Memorandumul va contribui la aprofundarea și dezvoltarea cooperării în domeniul legislației electorale, utilizării sistemelor și tehnologiilor moderne, precum și în alte domenii aferente celui electoral.

Conform Memorandumului de Înțelegere, părțile semnatare se vor informa reciproc privind coordonarea activității organelor ce asigură organizarea pregătirii și desfășurării alegerilor și referendumurilor, asigurarea realizării și protecției drepturilor constituționale electorale ale cetățenilor ([Galerie Foto](#)).

De asemenea, membrii delegației CEC din Kazahstan au avut întrevederi cu reprezentanți ai organelor electorale din țară și au participat la observarea alegerilor locale noi care au avut loc la 19 mai curent în cinci localități.

Textul integral al Memorandumului de Înțelegere poate fi găsit pe pagina web a Comisiei www.cec.md, compartimentul Relații Internaționale, rubrica [Acorduri de colaborare](#).

Newsletter CEC: Mai 2013

La 19 mai 2013 au avut loc alegeri locale noi în cinci localități din țară

Data publicării: luni, 20 mai 2013

Comisia Electorală Centrală a comunicat, la 20 mai 2013, rezultatele preliminare ale alegerilor locale noi care au avut loc la 19 mai 2013:

Denumirea circumscripției	Nr. total de alegători	Au participat la votare	Rata de participare	Candidați	Voturi acumulate
com. Chetrosu, r-nul Anenii Noi	3244	1670	51,16%	Zalevschi Leonid (PLDM)	731 (43,77%)
				Iachimenco Valentina (PDM)	382 (22,87%)
				Novac Tudor (PCRM)	152 (9,10%)
				Leca Ivan (PL)	123 (7,37%)
				Dobînda Anatol (candidat independent)	113 (6,77%)
				Cerenciuc Profir (candidat independent)	57 (3,41%)
				Ignat Oleg (PAD)	47 (2,81%)
				Alexei Ion (PPRM)	40 (2,40%)
Moiseev Andrei (PRenaștere)	12 (0,72%)				
com. Manta, r-nul Cahul	3062	1624	52,35 %	Pascal Ion (PDM)	609 (37,50%)
				Hîncu Violeta (PLDM)	527 (32,45%)
				Pascal Dumitru (candidat independent)	183 (11,27%)
				Neagu Dumitru (PPRM)	120 (7,39%)

Newsletter CEC: Mai 2013

				Păduraru Constantin (PCRM)	119 (7,33%)
				Lazăr Angela (PAD)	49 (3,02%)
s. Visoca, r-nul Soroca	1616	1000	60,90 %	Buzilă Marin (PDM)	467 (46,70%)
				Pleșca Grigorii (candidat independent)	191 (19,10%)
				Gorceag Nona (PCRM)	161 (16,10%)
				Rotaru Aliona (PLDM)	105 (10,50%)
				Braniște Eduard (PL)	55 (5,50%)
				Vescu Viorica (PPRM)	11 (1,10%)
s. Olișcani, r-nul Șoldănești	2290	1349	58,25 %	Sveclă Andrian (PDM)	800 (59,30%)
				Țurcan Valentina (PLDM)	326 (24,17%)
				Garabajiu Teodor (PAD)	93 (6,89%)
				Barcari Victor (PSRM)	42 (3,11%)
				Panfilii Ștefan (PCRM)	32 (2,37%)
				Taban Mihail (PL)	24 (1,78%)
				Leșan Parascovia (PPRM)	9 (0,67%)

Prin urmare, conform numărului de voturi acumulate, în localitatea Olișcani din r-nul Șoldănești a fost ales primar candidatul Sveclă Andrian (PDM).

În localitățile Chetrosu din r-nul Anenii Noi, Manta din r-nul Cahul și Visoca din r-nul Soroca va avea loc al doilea tur de scrutin cu cei 2 candidați care au întrunit cel mai mare număr de voturi în primul tur de scrutin.

Newsletter CEC: Mai 2013

În s. Mincenii de Jos din r-nul Rezina alegerile au fost pentru consiliul local, rezultatele fiind următoarele:

Nr. total de alegători	Au participat la votare	Rata de participare	Concurenți electorali	Voturi acumulate	Mandate
546	352	62,63%	PDM	159 (45,17%)	5
			PLDM	110 (31,25%)	3
			PCRM	54 (15,34%)	1
			PL	15 (4,26%)	-
			PRenaștere	7 (1,99%)	-
			PSRM	6 (1,70%)	-

Comisia Electorală Centrală va face publice rezultatele finale ale alegerilor după ce consiliile electorale de circumscripție vor prezenta toate documentele electorale în original.

Newsletter CEC: Mai 2013

Dr. Iurie Ciocan - Doctor Honoris Causa al Academiei Internaționale de Informatizare pe lângă ONU

Data publicării: luni, 27 mai 2013

La 27 mai 2013 președintelui Comisiei Electorale Centrale, dr. Iurie Ciocan, i s-a conferit titlul de Doctor Honoris Causa al Academiei Internaționale de Informatizare pe lângă ONU (secția RM).

Diploma de conferire a acestui titlu i-a fost înmînată de către Victor Borșevici, președintele Academiei Internaționale de Informatizare pe lângă ONU (secția RM). Acesta a remarcat aportul eminent pe care l-a avut dr. Ciocan în promovarea și implementarea sistemelor informaționale de colectare electronică a datelor electorale.

Totodată, titlul i-a fost acordat președintelui CEC pentru înalt profesionalism și activitate în domeniul electoral.

Dr. Iurie Ciocan a mulțumit pentru distincția acordată și a menționat că aceasta reprezintă un rezultat al conjugării eforturilor comune ale întregului colectiv al Comisiei Electorale Centrale.

● **Newsletter CEC: Mai 2013** ●

***Referendumul local privind revocarea primarului comunei Lebedenco din raionul Cahul
va avea loc la 7 iulie 2013***

Data publicării: marți, 28 mai 2013

În cadrul ședinței din 28 mai 2013, Comisia Electorală Centrală a stabilit data desfășurării unui referendum local privind revocarea primarului comunei Lebedenco, raionul Cahul. Revocarea din funcție a fost inițiată de consiliul local, prin decizia acestuia.

În acest context, CEC a constituit circumscripția electorală comunală Lebedenco și a aprobat Programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a referendumului local din 7 iulie curent.

În conformitate cu prevederile legislației electorale, autoritățile locale din Lebedenco și partidele reprezentate în Parlament vor înainta candidaturile lor în componența Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Lebedenco, iar primăria din localitate va asigura întocmirea listelor electorale de bază pentru desfășurarea plebiscitului.

Newsletter CEC: Mai 2013

Deplasarea delegației CEC la Kiev, Ucraina

Data publicării: joi, 30 mai 2013

În perioada 20 – 24 mai 2013 o delegație a Comisiei Electorale Centrale din Republica Moldova (CEC RM) a efectuat o vizită de studiu la Kiev. În cadrul vizitei, organizate de PNUD Moldova, delegația a avut întrevederi cu vicepreședintele *Comisiei Electorale Centrale a Ucrainei* (CEC Uk), reprezentanți ai *Serviciului de Administrare a Registrului de Stat al Alegătorilor* (SA a RSA), s-a deplasat la sediul organelor locale de ținere și a celor de administrare regională a RSA.

Delegația a fost compusă din funcționari ai Aparatului CEC. Direcția tehnologiei informaționale și gestionarea listelor electorale a fost reprezentată de șeful adjunct Andrei CONSTANTIN, consultantul

principal Ion PIROJUC, consultantul Andrei STROGOTEANU. Din partea Direcției management alegeri a fost prezent șeful adjunct, Serghei IAȚCO, iar a Direcției juridice consultantul superior, Iulian COROTCHI.

Vizita a avut ca scop schimbul de experiență între CEC RM și CEC Uk în ceea ce privește ținerea Registrului de Stat al Alegătorilor. De asemenea, delegația și-a propus să se informeze privind aspectele referitoare la principiile de formare a RSA, asigurarea securității și funcționării continue a RSA, modul de protejare a datelor cu caracter personal și cadrul legal cu privire la crearea, administrarea, actualizarea și funcționarea Registrului de Stat al Alegătorilor.

Ședințe introductive

Delegația moldovenească și-a început vizita cu o întrevedere, în cadrul căreia vicepreședintele CEC Uk, **dna Janna USENCO-CIORNAIA**, a salutat delegația și a făcut o succintă introducere cu privire la succesele și importanța ținerii Registrului de Stat al Alegătorilor. Șefa Serviciului de Administrare a Registrului de Stat al Alegătorilor, **dna Tatiana VENZOVSKAIA**, a făcut o prezentare despre prevederile legislative ce țin de crearea și funcționarea RSA. Întrevederea s-a desfășurat sub genericul „Reglementările legale ale creării și funcționării Registrului de Stat al Alegătorilor” și s-a axat pe următoarele subiecte:

Newsletter CEC: Mai 2013

- cu privire la necesitatea creării RSA;
- evoluția reglementărilor legale privind RSA;
- legea cu privire la Registrul de Stat al Alegătorilor din 22 februarie 2007 și actele normative subordonate legii ce reglementează funcționarea RSA;
- principiile de funcționare a *Serviciului de Administrare a Registrului de Stat al Alegătorilor*, atribuțiile, structura Serviciului;
- instituțiile și autoritățile de stat cu care colaborează *Serviciul de Administrare a Registrului de Stat al Alegătorilor*, pentru actualizarea RSA, informațiile furnizate, periodicitatea furnizării.

Experiența Ucrainei privind întocmirea și actualizarea listelor electorale

Ucraina utilizează *Registrul de Stat al Alegătorilor* din 29 septembrie 2009, acesta fiind un sistem automatizat de înregistrare. În total sînt înregistrați aproximativ 36 mln. de alegători. Întreținerea registrului este asigurată de circa 2660 de persoane:

- 2541 operatori care introduc datele despre alegători;
- 84 operatori care administrează datele;
- 35 sînt manageri ai registrului.

Actualizarea datelor din registru se face permanent. Instituțiile implicate în această activitate sînt:

- Ministerul Afacerilor Interne
- Ministerul Justiției
- Ministerul Sănătății
- Ministerul Afacerilor Externe
- Ministerul Apărării
- Judecătoriile raionale/orășenești
- Instituțiile speciale de evidență a cetățenilor fără domiciliu
- Serviciul de Stat al Penitenciarelor

Crearea și funcționarea Sistemului Informațional „Registrul de Stat al Alegătorilor”

Cel mai important bloc de studiu și schimb de experiență, pentru care s-a acordat o deosebită atenție și timp, a fost cel al Sistemului Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Alegătorilor”, ce a fost prezidat și prezentat de **Șeful adjunct al SA a RSA, dl Alexandr STELMAH**, și ajutat de staff-ul Serviciului.

Newsletter CEC: Mai 2013

Această parte a vizitei s-a focusat pe etapele de implementare a RSA, principiile de funcționare, principalele blocuri componente ale RSA.

Cum se stochează datele în registru?

Datele despre alegători

- ***Datele de identificare***

- Numele
- Prenumele
- Patronimicul
- Ziua/luna/anul nașterii
- Locul nașterii

- ***Datele pentru determinarea locului și condițiilor de participare la votare***

- Adresa electorală
- Numărul circumscripției
- Numărul secției de votare
- Informația privind incapacitatea de deplasare independentă

- ***Datele personale***

- Data dobândirii cetățeniei
- Data anulării cetățeniei
- Data declarării persoanei ca fiind incapabilă
- Data repunerii în drepturi
- Data decesului
- Data anulării decesului
- Informație despre încorporarea în forțele armate

Asigurarea securității informaționale în cadrul funcționării Registrului de Stat al Alegătorilor

Asigurarea securității informaționale și integrității Registrului de Stat al Alegătorilor este monitorizată de către Direcția managementului securității informației și administrării RSA din cadrul Serviciului de Administrare a RSA. Delegația CEC Moldova a luat cunoștință de principiile asigurării securității informaționale a RSA, această securitate realizându-se prin crearea de către direcție a unui sistem complex de protecție a informațiilor ce constă în următoarele:

- Măsurile organizatorice de protecție a informațiilor;
- Instrumente de inginerie;

Newsletter CEC: Mai 2013

- Rețea de telecomunicații securizată și securitatea rețelei de transport de date;
- Securitatea centrului de prelucrare a datelor în Registrul de Stat al Alegătorilor;
- Dotarea structurilor de ținere și celor de administrare a Registrului cu echipament tehnic corespunzător;
- Asigurarea modulului criptografic de transmitere a datelor;
- Asigurarea accesului utilizatorilor la sistem prin acces securizat la resursele informaționale utilizate, mijloace duble de identificare;
- Protecție antivirus – sistem dualist de protecție antivirus.

Organele locale de ținere și cele de administrare regională a Registrului

Delegația noastră a aflat că de curînd în Ucraina au fost înființate, datorită eforturilor CEC Uk, structuri locale de ținere a Registrului, acestea existînd în fiecare raion și create în cadrul organelor administrative raionale. Delegația moldovenească a avut ocazia să viziteze două din cele 754 structuri locale de ținere a Registrului și să urmărească pe viu cum funcționează aplicația automatizată de ținere și actualizare a RSA. Demonstrația a cuprins simularea diferitor situații, în care colaboratorii organelor de ținere a Registrului, prin metoda vizualizării, arătau care este soluția și care este succesiunea pașilor ce se fac în cazurile simulate. La nivel regional există 27 organe de administrare regională a Registrului de Stat al Alegătorilor, care au ca rol important coordonarea și consolidarea eforturilor comune în vederea efectuării actualizărilor în RSA, în termenele stabilite.

La final, echipa s-a întrunit din nou la sediul Comisiei Electorale Centrale a Ucrainei, unde a fost făcută o retrospectivă a vizitei, fiind trase concluzii în urma discuțiilor cu reprezentanții *Serviciului de Administrare a Registrului de Stat al Alegătorilor din Ucraina*. Delegației CEC Moldova i s-a oferit o excursie către cele mai importante obiective turistice ale Kievului.

Concluzii/recomandări cheie

Vizita de studiu a ajutat membrii Aparatului CEC din Republica Moldova să cunoască mai bine etapele de formare și principiile de funcționare a Registrului de Stat al Alegătorilor, care este un sistem automatizat informațional și de telecomunicație, destinat păstrării, prelucrării datelor referitoare la cetățenii ucraineni cu drept de vot. Practica Ucrainei este benefică pentru crearea în Republica Moldova a propriului Sistem Informațional Automatizat de Stat „Alegeri” și a Registrului automatizat de Stat al Alegătorilor. Pentru atingerea acestui obiectiv s-ar profila unele propuneri cu privire la îmbunătățirea principiilor de creare și funcționare a Registrului de Stat al Alegătorilor în Republica Moldova, care includ următoarele:

Newsletter CEC: Mai 2013

- instituirea unei structuri autonome de administrare a Registrului de Stat al Alegătorilor, subordonate CEC, care ar mări încrederea alegătorilor în corectitudinea întocmirii listelor electorale și actualizarea permanentă a RSA, posibilitatea mai mare de angajare a specialiștilor de înaltă calificare și profesionalism. Funcția de bază a CEC să fie organizarea alegerilor și monitorizarea aplicării normelor legale cu privire la ținerea Registrului de Stat al Alegătorilor;
- pentru evitarea acuzațiilor la adresa CEC cu privire la listele electorale, ar fi salutară crearea în cadrul CEC a unui departament de administrare a Registrului de Stat al Alegătorilor, care va efectua administrarea RSA, iar în cadrul consiliilor raionale să fie creată o structură de ținere și actualizare a RSA la nivel de raion;
- identificarea autorităților și instituțiilor care urmează să furnizeze informații cu privire la actualizarea RSA, obligarea prin norme legale a acestor autorități și instituții să furnizeze structurilor raionale de ținere a RSA informațiile în mărime deplină în termenele stabilite;
- unele metode de asigurare a securității informaționale în cadrul funcționării Registrului de Stat al Alegătorilor din Ucraina vor putea fi preluate în momentul punerii în aplicare a Registrului de Stat al Alegătorilor din Moldova.